

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Πρόλογος</i>	11
---------------------------	----

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ 19ο ΑΙΩΝΑ

Νεοελληνική τέχνη: όρια, ορισμοί και επικαθορισμοί ανάμεσα στην ιστορία, την τέχνη και την ιδεολογία	35
Ταξινομικά σχήματα περιοδολόγησης της νεοελληνικής τέχνης	48
Ιστορική συνείδηση και κουλτούρα: εννοιολογικές επισημάνσεις	52

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΜΕ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ

Ευρωπαϊκός φιλελληνισμός: η νεότερη Ελλάδα ως φαντασίωση της αρχαιότητας	71
Μια πρώιμη γαλλική φιλελληνική εικόνα: η σκλαβωμένη Ελλάδα	79
Γερμανικός φιλελληνισμός: μια ιδιαίτερη περίπτωση	89
Η φιλελληνική εικονογραφία κατά τη διάρκεια της Επανάστασης	93
Συμβολικά θέματα	94
Πολεμικές σκηνές	95
Η Ελληνική Επανάσταση ως σπαρακτική ελεγεία: οι εικόνες του Ντελακρουά	96
Μια σύγχρονη κόρη στην Ακρόπολη: η Ασήμω Λιδωρίκη του Νικολά Γκος	101
Προσωπογραφίες	103
Χάιντεκ: ένας στρατιωτικός με βλέμμα περιηγητή	116

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΜΕ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Η Επανάσταση στην επίσημη τέχνη: εισαγωγικές παρατηρήσεις	123
Οι τέχνες στην Αθήνα του Όθωνα: δοκιμάζοντας τα όρια του ανέφικτου	125
Ένας ξένος ιστορικός ζωγράφος αφηγείται την Επανάσταση: Πέτερ φον Ες . . .	134
Η Επανάσταση στους τοίχους του ανακτόρου της Αθήνας: η ιστορική ζωφόρος του Λούντβιχ Σβαντάλερ	161
Αίθουσα των Υπασπιστών	162
Αίθουσα των Τροπαίων	167

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
Η ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ

Ζωγραφική και λιθογραφία στο ελληνικό κράτος: οι Έλληνες ζωγράφοι απέναντι στην ιστορία	179
Γνωρίζοντας τους Έλληνες καλλιτέχνες	183
Φίλιππος και Γεώργιος Μαργαρίτης	183
Θεόδωρος Βρυζάκης	184
Διονύσιος Τσόκος	188
Αθανάσιος Ιατρίδης	192
Δημήτριος Ζωγράφος ή Ζωγράφος του Μακρυγιάννη	192
Αλέξανδρος Ησαΐας	196
Τα πρόσωπα του Αγώνα: η λατρεία της ηρωικής μορφής	197
Η αγωνία της λήθης και η επίμαχη μνήμη: η μεγαλογραφία του Καραϊσκάκη . . .	209
Ελλάς ευγνωμονούσα: μια ομαδική προσωπογραφία	218
Με τα μάτια στο μέλλον: οι μορφές του Αγώνα σε μια όψιμη λαϊκή λιθογραφία . . .	222
Μια παράξενη εικόνα: το μνημείο των πρώτων νεκρών	227
Η μάχη ως αναπαράσταση: το Εικοσιένα στην ιστορική ζωγραφική	233
Η ηρωική Έξοδος	237
Ο ηρωικός θάνατος και ο θρήνος μέσα από τα μάτια ενός λαϊκού ζωγράφου . . .	243
Η Επανάσταση με τον λαϊκό χρωστήρα: ο Ζωγράφος του Μακρυγιάννη	252
Εξευρωπαϊζοντας το λαϊκό: οι λιθογραφίες του Ησαΐα	262
Συγκριτική επισκόπηση	266

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΕΘΝΟΣ ΚΕΚΟΙΜΗΜΕΝΟΝ
Η ΝΕΚΡΟΠΟΛΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΩΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΟΥΤΟΠΙΑ

Ο θάνατος ως δυστοπία: το μεσαιωνικό παρελθόν	272
Ο θάνατος ως ευτοπία: το νεωτερικό παρόν	280
Το νεκροταφείο ως μνημονικός τόπος	282
Ταφική γλυπτική και ιστορική κουλτούρα	292
Μελετώντας τα ταφικά μνημεία	303
Επιτύμβιες αλληγορίες: τα πνεύματα του πένθους	303
Ο πρώτος επιτύμβιος κλασικιστικός ναΐσκος του νεκροταφείου: το μνημείο του Κωνσταντίνου Ιωνίδη-Ιπλιζή (1855)	309
Το «μεγαλοπρεπέστερον μαυσωλείον» της Αθήνας: το ταφικό μνημείο του Μιχαήλ Τοσίτσα (1861)	317
Επιτύμβια λογιосύνη: το μνημείο του καθηγητή Φίλιππου Ιωάννου (1881)	332
Όταν η επιστήμη γράφει το όνομα του νεκρού: το μνημείο του ευεργέτη Αντώνιου Παπαδάκη (1881)	334
Πεθαίνοντας σε καιρό ειρήνης: η επιτύμβια στήλη του συνταγματάρχη Περικλή Μαυρομιχάλη (1887)	339

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ
Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ 19ου
ΩΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗΣ

Ιστοριογραφία, ιστορική κουλτούρα και εκπαίδευση στην Ελλάδα	345
Διδακτική της ιστορικής εικόνας: εισαγωγικές επισημάνσεις	351
Στοχοθετικές κατευθύνσεις και πρακτικές στη διδακτική της ιστορικής εικόνας του 19ου αιώνα	363
Στόχοι επιστημολογικού πλαισίου και ιστοριογραφικού προσανατολισμού	363
Στόχοι ανάπτυξης ιστορικού γραμματισμού	366
Ιστορική σκέψη	367
Ιστορική ενσυναίσθηση και πολυπρισματικότητα	370
Οπτικός γραμματισμός	372
Στόχοι ιστορικής κουλτούρας και δημοκρατικής πολιτότητας	374
Στρατηγικές διδακτικής προσέγγισης της ελληνικής ιστορικής ζωγραφικής . . .	377
Ένα μοντέλο διδακτικής αξιοποίησης των ιστορικών εικόνων	381

<i>Παράρτημα. Ιστορικές Πηγές</i>	<i>385</i>
<i>Βιβλιογραφία - Πηγές</i>	<i>419</i>
<i>Ευρετήριο κυρίων ονομάτων</i>	<i>437</i>
<i>Ευρετήριο εννοιών</i>	<i>441</i>